

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Hyväksytty AMK:n hallituksessa 22.2.2012
Päivitetty ja hyväksytty Amk:n hallituksessa 7.3.2013
Päivitetty ja hyväksytty KPR:ssä 27.9.2016
Hyväksytty AMK:n hallituksessa 24.10.2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Ohje opinto-oikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta

SISÄLLYS

1 TAUSTAA	4
1.1 Ohjeistus Humanistisessa ammattikorkeakoulussa	4
1.2 Koulutukset, joihin lainsäädäntöä Humakissa sovelletaan	4
2 OPISKELIJAKSI OTTAMISEN EDELLYTYKSET	4
2.1 Opiskelijavalintaan liittyvä tiedonsaanti	5
Menettelytapa hakijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevissa tiedoissa	5
3 OPISKELUOIKEUDEN PERUUTTAMINEN JA PALAUTTAMINEN	6
3.1 Opiskeluoikeuden peruuttaminen	6
3.1.1 Opiskeluoikeuden peruuttaminen soveltumattomuuden perusteella	6
3.1.2 Opiskeluoikeuden peruuttaminen terveydentilan ja toimintakyvyn perusteella	7
3.1.3 Opiskeluoikeuden peruuttaminen aiemman peruuttamispäätöksen johdosta	7
3.1.4 Opiskeluoikeuden peruuttaminen rikosrekisterin rikostaustaotteen perusteella	7
3.2 Opiskeluoikeuden peruuttamisprosessi	8
3.2.1 Vireillepano	9
3.2.2 Päätös ja muutoksenhaku	9
3.3 Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti	10
3.4 Opiskeluoikeuden palauttaminen	10
4 VALTAKUNNALLINEN OPISKELIJOIDEN OIKEUSTURVALAUTAKUNTA	10
5 ARKALUONTEISTEN TIETOJEN KÄSITTELY	11
6 TIETOJENSAANTIOIKEUS	11
LÄHTEET	13
LIITTEET	14

1 TAUSTAA

SORA-säännökset ja -määräykset käsittelevät opiskeluun soveltumattomuuteen liittyviä toimia ja ratkaisuja (soveltumattomuuteen ratkaisuja SORA). Yleisesti SORA-säännöksistä ja -määräyksistä käytetään termiä SORA-lainsäädäntö.

SORA-säännökset ovat lainsäädäntökokonaisuus, johon kuuluvat seuraavat lait: laki ammatillisesta peruskoulutuksesta (630/1998), laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998), ammattikorkeakoululaki (932/2014) ja yliopistolaki (558/2009). SORA-lainsäädäntö ei koske lukiokoulutusta. Lainsäädäntö tuli voimaan 1.1.2012.

SORA-lainsäädännön keskeisenä tavoitteena on parantaa koulutuksen ja sen jälkeisen työelämän turvallisuutta sekä lisätä koulutuksen, tutkinnon järjestäjien ja korkeakoulujen mahdollisuuksia puuttua opiskelijan alalle soveltumattomuuteen. Tavoitteena on myös varmistaa opiskelijoiden oikeusturva opiskeluun liittyvissä ongelmatilanteissa ja selkeyttää sääntelyä siten, että menettelyt perustuvat lainsäädäntöön ja sen nojalla annettuihin määräyksiin.

1.1 Ohjeistus Humanistisessa ammattikorkeakoulussa

Humanistisen ammattikorkeakoulun hallitus hyväksyi tämän ohjeen ensimmäisen kerran 22.2.2012. Tämä ohje tarkistetaan tarpeen mukaan. Ohjeen tarkistaa Humakin opiskelijahyvinvointiryhmä.

1.2 Koulutukset, joihin lainsäädäntöä Humakissa sovelletaan

Humakissa SORA-lainsäädäntöä opinto-oikeuden peruuttamis- ja palauttamisasiossa sovelletaan opiskelijoihin seuraavissa koulutuksissa:

- **Yhteisöpedagogi AMK**
- **Tulkki AMK**

Huumausainetestauksen osalta lainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin Humakin opiskelijoihin voimassa olevan päihdeohjelman mukaan.

Humakissa opiskeluympäristön yhdenvertaisuutta ja – turvallisuutta, toiminnan eettisyyttä ja opiskelijoiden oikeusturvaa, viihtyvyyttä ja opiskelun esteetöntä sujumista ohjaavat dokumentit koskevat kaikkia Humakin opiskelijoita.

2 OPISKELIJAKSI OTTAMISEN EDELLYTYKSET

Humakissa humanistiselle ja kasvatusalalle hakeville voidaan asettaa terveydentilavaatimuksia. Humak noudattaa humanistisen ja kasvatustieteiden opiskelijavalintaryhmän laatimia suosituksia terveydentilavaatimuksiksi hakukriteereissä. Terveystilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei kuitenkaan voi olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle, jos este voidaan kohtuullisin toimin poistaa.

Opiskelijavalinnoissa hakijoihin sovelletaan yhdenvertaisuusperiaatetta, mikä tarkoittaa että ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen

suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014). Yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää esteettömyyttä opiskelijavalinnoissa, jota on tarkemmin käsitelty Esteettömyys Humakissa – oppaassa.

Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sellaista henkilöä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun. Kun opintoihin sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta koskevia vaatimuksia, Humak edellyttää hakijalta valintaperusteiden mukaisia lisäselvityksiä.

Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla myös aiempi opiskeluoikeuden peruuttamispäätös, jos toisen henkilön terveyden ja turvallisuuden suojelemiseen liittyvät seikat sitä edellyttävät. Aiempi opiskeluoikeuden peruuttamispäätös ei automaattisesti tarkoita estettä hakeutumiselle ko. alojen koulutukseen, vaan tilanne harkitaan aina tapauskohtaisesti.

2.1 Opiskelijavalintaan liittyvä tiedonsaanti

Humak antaa opiskelijaksi pyrkiville tiedon siitä, minkälaisia terveydentilaa koskevia vaatimuksia ja muita edellytyksiä opintoihin liittyy (esimerkiksi tieto siitä, että aiemmin tehty opiskeluoikeuden peruuttamista koskeva päätös voi olla opiskelijaksi ottamisen esteenä). Terveydentilavaatimukset löytyvät liitteistä. Hakijan tulee antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot.

Hakijaa pyydetään hakuvaiheessa ilmoittamaan, täyttääkö hän oman arvionsa mukaan terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään opinnoissa edellytettävät vaatimukset. Jos hakijan ilmoituksen perusteella ilmenee aihetta, Humak voi edellyttää tarkempia terveydentilatietoja hakijan hoito- tai kuntoutustilanteen sekä tarpeellisten toimenpiteiden arvioimiseksi.

Hakijan tulee Humakin pyynnöstä antaa myös opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät tiedot aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä. Humakilla on oikeus saada toiselta oppilaitokselta opiskelijaksi ottamisen edellyttämät välttämättömät tiedot opiskelijaksi pyrkivän opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Opiskelijavalinta on ehdollinen, kunnes Humak on tarkistanut hakijalta vaaditut asiakirjat. Humak voi purkaa valinnan, mikäli vaadittuja asiakirjoja ei toimiteta ammattikorkeakoulun ilmoittamassa määräajassa tai hakija on antanut itsestään hakuvaiheessa virheellisiä tietoja.

Menettelytapa hakijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevissa tiedoissa

- Hakija antaa ilmoituksen Opintopolku.fi -palvelun lomakkeella.
- Hakijaa informoidaan Opintopolku.fi -palvelussa ottamaan yhteyttä ammattikorkeakoulun hakijapalveluihin, mikäli hänellä on hakukohteeseen liittyviä terveydellisiä esteitä.
- Hakijalle lähetetään hakuajan päätyttyä sähköpostiviesti, jossa häntä pyydetään toimittamaan selvitys terveydentilastaan ja toimintakyvystään.
- Opintoasiainpäällikkö ja tutkinnosta vastaava yliopettaja käsittelevät hakijoiden selvitykset. Tarvittaessa hakijalta voidaan pyytää lisäselvitys, esim. lääkärintodistus.
- Terveydentilaa koskevia tietoja käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Mikäli hakija valitaan opiskelijaksi, siirtyvät toimintakykyä ja terveydentilaa koskevat tiedot arkistoitaviksi. Mikäli hakijaa ei valita opiskelijaksi, hävitetään tiedot Humakin henkilötietoja sisältävistä asiakirjoista annetun hävittämisohjeen mukaisesti. Terveydentilaa koskevat tiedot säilytetään

opintotoimistossa erillään opiskelijaa koskevista muista tiedoista. Terveystilaa koskevat salassa pidettävät tiedot (arkaluonteiset tiedot) säilytetään luotettavasti arkistoituna neljä vuotta, jonka jälkeen tiedot hävitetään Humakin henkilötietoja sisältävistä asiakirjoista annetun hävittämisohjeen mukaisesti.

3 OPISKELUOIKEUDEN PERUUTTAMINEN JA PALAUTTAMINEN

3.1 Opiskelu-oikeuden peruuttaminen

Ammattikorkeakoululain (932/2014, 33 §) mukaan opiskelijalta voidaan viimesijaisena keinona peruuttaa opiskelu-oikeus humanistisen ja kasvatustieteiden amk-tutkinnoissa. Opiskelu-oikeuden peruuttaminen on mahdollista, jos opintoihin sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- ja asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia ja jos

- 1) opiskelija on vaarantamalla toistuvasti tai vakavasti opinnoissaan toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai harjoittelussa;
- 2) on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan eikä toimintakyvyltään täytä ammattikorkeakoululain 26 §:n 1 momentin mukaisia opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä; tai
- 3) opiskelija on hakuvaiheessa salannut sellaisen ammattikorkeakoululain 26 §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedon opiskelu-oikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä, joka olisi voinut estää hänen valintansa opiskelijaksi.

Kun opinnot tai niihin kuuluva harjoittelu edellyttävät olennaisesti alaikäisten kanssa työskentelyä, Humak voi peruuttaa opiskelu-oikeuden, jos se on tarpeen alaikäisten suojelemiseksi ja jos opiskelija on tuomittu rangaistukseen sukupuolisiveellisyttä loukkaavasta teosta, seksuaalirikoksesta, törkeästä henkeen tai terveyteen kohdistuneesta rikoksesta taikka vähäistä vakavammasta huumausainerikoksesta.

3.1.1 Opiskelu-oikeuden peruuttaminen soveltumattomuuden perusteella

Opiskelu-oikeuden peruuttaminen soveltumattomuuden perusteella edellyttää, että opiskelija on toiminnallaan tai laiminlyönnillään toistuvasti tai vakavasti vaarantanut toisen henkilön terveyttä tai turvallisuutta.

Toistuva vaarantaminen voi johtua esimerkiksi puutteellisista tai virheellisistä menettelyistä tai piittaamattomasta suhtautumisesta, joka jatkuu huomautuksista huolimatta. Vakavaa vaaraa voi aiheutua esimerkiksi silloin, kun opiskelija olennaisesti laiminlyö harjoittelupaikan turvallisuusmääräyksiä.

Yksittäinen huolimattomuudesta aiheutunut vahinko ei täytä opiskelu-oikeuden peruuttamisen edellytyksiä, jos teko tai laiminlyönti ei osoita ilmeistä soveltumattomuutta toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai harjoittelussa.

Opiskelu-oikeuden peruuttaminen soveltumattomuuden perusteella koskee kaikkia kohdassa 1.2. mainittujen koulutusten opiskelijoita 1.1.2012 alkaen.

3.1.2 Opiskeluvoikeuden peruuttaminen terveydentilan ja toimintakyvyn perusteella

Opiskeluvoikeuden peruuttaminen terveydentilan tai toimintakyvyn perusteella on mahdollista vain poikkeuksellisesti ja vain silloin, kun opiskelijavalinnassa on edellytetty tiettyä terveydentilaa (ks. edellä 3.1). Opiskeluvoikeuden peruuttaminen terveydentilan ja toimintakyvyn perusteella ei kuitenkaan edellytä sitä, että toisen henkilön turvallisuus on jo käytännössä ollut uhattuna. SORA - säännösten mukaisia terveydentilavaatimuksia voidaan asettaa vain 1.1.2012 jälkeen opiskelijoiksi hakeville ja opintonsa aloittaneille.

Opiskeluvoikeuden peruuttaminen terveydentilan ja toimintakyvyn perusteella saattaa tulla kysymykseen tilanteissa, joissa opiskelija ei opiskelijaksi ottamisen esteitä koskevan säännöksen perusteella olisi voinut alun perinkään tulla valituksi koulutukseen, jos ko. terveydentilaa koskeva seikka olisi ollut tiedossa jo hakuvaiheessa. Peruuttamisperusteena voivat olla myös sellaiset vakavat fyysiseen tai psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavat tekijät, jotka estävät käytännön tehtävistä tai harjoittelusta suoriutumiseen.

Vakavilla häiriöillä ei tarkoiteta sellaisia mielenterveysongelmia, jotka hoidettuna eivät muodosta estettä koulutukseen ottamiselle ja osallistumiselle. Vakavaksi häiriöksi voidaan katsoa akuutti päihdeongelma tai vakava opiskeluturvallisuuden vaarantaminen päihteiden käytöstä johtuen. Opiskeluvoikeuden peruuttamiselle ei ole perustetta, jos este voidaan kohtuullisin toimin poistaa (ks. kohta 2).

Jos opiskelijalla epäillään olevan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä este, joka voisi olla opiskeluvoikeuden peruuttamisen perusteena, hänet voidaan määrätä terveydenhuollon ammattihenkilöstön suorittamiin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Tällöin Humak vastaa määrittämistä tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvista kustannuksista.

Humak voi harkintansa mukaan pyytää opiskelijaa toimittamaan lääkärinlausunnon, josta ilmenee tarkastuksen tai tutkimuksen perusteella laadittu arvio opiskelijan toimintakyvystä. Jos opiskelija kieltäytyy lääkärintarkastuksesta, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu tarvittaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin viimeistään 1 kuukauden kuluessa. Jos opiskelija ei 1 kk:n kuluessa suostu tarvittaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, käynnistetään opiskeluvoikeuden peruuttamisprosessi.

3.1.3 Opiskeluvoikeuden peruuttaminen aiemman peruuttamispäätöksen johdosta

Opiskeluvoikeuden peruuttaminen on mahdollista, mikäli opiskelija on hakuvaiheessa salannut tiedon opiskeluvoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä, joka olisi voinut estää hänen valintansa opiskelijaksi. Opiskeluvoikeuden peruuttaminen aikaisemman opiskeluvoikeuden peruuttamispäätöksen salaamisen perusteella edellyttää, että Humak on hakuvaiheessa pyytänyt tietoa opiskeluvoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä.

Humakilla on oikeus saada opiskeluvoikeuden arvioinnin edellyttämät välttämättömät tiedot opiskeluvoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista toiselta oppilaitokselta (esimerkiksi, onko opiskeluvoikeuden peruutus tehty soveltumattomuuden vai terveyteen ja toimintakykyyn liittyvän esteen vuoksi). Humakilla on myös oikeus antaa vastaavia tietoja toiselle oppilaitokselle. Tietojen antamisesta ja pyytämisestä vastaa Humakissa opintoasiainpäällikkö.

3.1.4 Opiskeluvoikeuden peruuttaminen rikosrekisterin rikostaustatöten perusteella

Opiskeluvoikeuden peruuttaminen rikosrekisterin rikostaustaotteen perusteella liittyy alaikäisten henkilökohtaisen koskemattomuuden suojelutarpeeseen. Ennen opiskeluihin kuuluvaan ohjattuun harjoitteluun siirtymistä opiskelijalta voidaan pyytää rikostaustaotteen esittämistä, jos harjoitteluun kuuluu olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä. **Tämä koskee vain 1.1.2012 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneita.**

Tarkasteltavat rikosnimikkeet ovat samat kuin lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetussa laissa. Rikostuomio ei automaattisesti tarkoita opiskeluvoikeuden peruuttamista, vaan asia harkitaan aina tapauskohtaisesti. Harkintaan voi vaikuttaa esimerkiksi koulutusala, tehty rikos, tekoajankohta ja tuomion pituus.

Opiskelija tilaa rikosrekisteristä opintoja varten tarkoitetun rikostaustaotteen Oikeusrekisterikeskuksesta. Otteen voi tilata vapaamuotoisella kirjallisella hakemuksella tai käyttämällä tarkoitusta varten laadittua lomaketta tai sähköistä hakemusta. Tietoa pyydetessä on ilmoitettava tarkoitus, johon rikosrekisteriotetta tarvitaan (opinnot). Opintoja varten myönnettävä ote on maksuton.

Jos opiskelija kieltäytyy rikostaustaotteen esittämisestä, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu toimittamaan rikostaustaotteen nähtäväksi kuitenkin viimeistään 1 kuu-kauden kuluessa esitetystä toimittamispyynnöstä. Jos opiskelija ei 1 kk:n kuluessa toimita rikosrekisteriotetta nähtäväksi, käynnistetään opiskeluvoikeuden peruutusprosessi. Jos rikostaustaotteen saaminen viivästyy todistettavasti opiskelijasta riippumattomasta syystä, voidaan otteen toimittamisen määrää-kaa pidentää.

Toimintaohje

Rikosrekisterin rikostaustaote pyydetään nähtäväksi kaikilta humanistisen ja kasvatusalan opiskeli-joilta, joiden opinnot tai opintoihin sisältyvä harjoittelu edellyttävät olennaisesti työskentelyä alaikäis-ten ja lasten parissa. Opiskelijan tulee esittää rikostaustaote ryhmästä vastaavalle valmentajalle ennen opintoihin liittyvän ensimmäisen harjoittelujakson alkua, kuitenkin viimeistään 1 kk ennen harjoittelun alkamista. Opiskelijoille tiedotetaan rikosrekisterin rikostaustaotteen esittämisvelvollisuudesta heti opintojen alussa ja heidän tulee itse huolehtia otteen esittämisestä annetussa määräajassa. Opiskelija ei voi aloittaa ensimmäistä harjoittelujaksoaan ennen kuin hän on esittänyt pyydetyn rikostaustaotteen. Rikosrekisterin rikostaustaote esitetään pääsääntöisesti vain kerran opintojen aikana, mutta Humanisti-nen ammattikorkeakoulu voi harkintansa mukaan perustellusta syystä pyytää sen esittämistä myös myöhemmin opintojen aikana.

Ryhmästä vastaava valmentaja kuittaa otteen nähdyksi ja merkitsee ylös otteen antopäivämäärän sekä näyttöpäivämäärän. Rikostaustaote on voimassa 6 kuukautta antopäivämäärästä. Valmentaja voi tarvit-taessa keskustella tutkinnosta vastaavan yliopettajan kanssa rikostaustaotteen sisältämien tietojen vaa-timista jatkotoimista, esim. harjoittelupaikan valinnasta tai asian saattamisesta koulutusjohtajan tietoon jatkotoimenpiteiden arviointia varten. Rikostaustaotteesta ilmenneitä tietoja ja niistä aiheutuvia toi-menpiteitä ei käsitellä alueyksikön opiskelijahyvinvointiryhmässä.

Rikostaustaotteen esittämistä ei pyydetä niiltä humanistisen ja kasvatusalan amk-tutkinnon opiskeli-joilta, joiden henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan ei sisälly harjoittelua tai joiden harjoitteluun ei olennaisesti liity alaikäisten parissa toimimista.

3.2 Opiskeluvoikeuden peruuttamisprosessi

Opiskeluvoikeuden peruuttaminen ei ole rankaisutoimenpide, vaan opiskelijavalinnan oikaisu ja sillä pyritään parantamaan opiskelu- ja työskentely-ympäristön turvallisuutta. Ennen peruuttamistoimenpi-teisiin ryhtymistä yhdessä opiskelijan kanssa kartoitetaan keinot, joilla opiskelijaa voidaan auttaa.

Opiskelijoille turvataan mahdollisuus riittävään opinto-ohjaukseen sekä opiskeluhuollon palveluihin ja muihin ennaltaehkäiseviin tukitoimiin.

3.2.1 Vireillepano

Havainto ja esitoimenpiteet

Opiskeluoikeuden peruuttamisprosessi alkaa siitä, että henkilökunnan edustaja tai harjoittelun ohjaaja tekee havainnon opiskelijan toimintakyvyn häiriöstä. Havainnon tekijä ottaa yhteyttä valmentajaan. Harjoittelupaikasta ensisijainen yhteydenotto tulee harjoittelusopimuksen allekirjoittaneeseen lehtoriin, joka vie asian valmentajalle.

Humakissa opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin käynnistämisestä päättää koulutusjohtaja valmentajaa sekä opiskelijaa kuultuaan. Ennen asian ratkaisemista on kuultava opiskelijaa ja hänelle on varattava tilaisuus tutustua päätöksenteon perusteena oleviin asiakirjoihin. Opiskelijalla on oikeus pyytää keskusteluun mukaan joko opiskelijakunta HUMAKO:n edustaja tai valitsemansa opiskelijaedustaja.

Sekä opiskelijan, että henkilökunnan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että kaikki käsittelyn eri vaiheet dokumentoidaan selkeästi koskien myös alkuperäistä yhteydenottoa havainnon tehneeltä. Dokumentoinnin on oltava riittävän tarkkaa, jotta asia voidaan myöhemmin todentaa. Yhteydenotto havainnosta, sekä valmentajan ja opiskelijan keskustelut dokumentoidaan muistiolla, johon kirjataan vähintään seuraavat asiat:

- tilannekuvaus ja alkuperäinen havainto
- asianosaisen näkemys tilanteesta
- päätös asian etenemisestä tai käsittelyn päättymisestä perusteluineen
- asiakirjan tarkastaminen ja hyväksyminen kaikkien osallistujien allekirjoituksin
- asiakirjat arkistoidaan opintotoimistoon, missä niitä säilytetään arkistointi- ja salassapito- sekä hävittämissäännökset huomioon ottaen.

Päätöksen mahdollisesta opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin vireillepanosta ja asian viemisestä ammattikorkeakoulun hallituksen käsittelyyn tekee koulutusjohtaja.

3.2.2 Päätös ja muutoksenhaku

Päätöksen opiskeluoikeuden peruuttamisesta tekee ammattikorkeakoulun hallitus rehtorin esittelyn perusteella. Ammattikorkeakoulun päätös toimitetaan asianosaisille tiedoksi saantitodistuksin salassapitosäännökset huomioon ottaen.

Peruuttamista koskevaan päätökseen voi hakea muutosta valtakunnalliselta opiskelijoiden oikeusturvalautakunnalta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja sen jälkeen tarvittaessa Helsingin hallinto-oikeudelta. Peruuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, ellei valtakunnallinen opiskelijoiden oikeusturvalautakunta tai hallinto-oikeus kiellä päätöksen täytäntöönpanoa.

Ennen opiskeluoikeuden peruuttamista selvitetään yhteistyössä opiskelijan, hakutoimiston sekä valmentajan kanssa, voiko opiskelija siirtyä korkeakoulun sisällä toiseen koulutukseen. Opiskelija voidaan omalla suostumuksella siirtää ammattikorkeakoulun sellaiseen muuhun koulutukseen, jonka opiskelijaksi ottamisen edellytykset hän täyttää. Opiskelijan siirtymisestä toiseen koulutukseen tehdään koulutusjohtajan kirjallinen päätös ja samalla kirjataan nykyisestä opiskeluoikeudesta luopuminen.

Humak tarjoaa opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin kuluessa henkilökohtaista opinto-ohjausta. Humak toimii yhteistyössä opiskelijaterveydenhuolto- ja opiskelijapalveluja antavien ja järjestävien viranomaisten ja muiden tahojen kanssa, sekä antaa opiskelijalle tietoa näiden järjestämistä eduista ja palveluista. Tarvittaessa opiskelija ohjataan hakemaan näitä etuja ja palveluita.

3.3 Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti

Humakilla on oikeus saada toiselta korkeakoululta tiedot vireillä olevasta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta käsittelystä, jos opiskelija on hakenut Humakiin siirto-opiskelijana. Pyynnön tiedoista tekee opintoasiainpäällikkö.

3.4 Opiskeluoikeuden palauttaminen

Opiskelijalla on mahdollisuus hakea opiskeluoikeuden palauttamista, jos opiskeluoikeus on peruutettu terveydentilaa tai toimintakykyä koskevan seikan vuoksi. Opiskeluoikeuden palauttamisen edellytyksenä on, että hakija osoittaa peruuttamisen aiheuttaneiden syiden poistuneen ja toimittaa Humakille terveydentilaansa koskevat lausunnot. Opiskeluoikeuden palauttamisen hakemiselle ei ole määräaikaa.

Opiskeluoikeuden palauttamispyyntö toimitetaan Humakin rehtorille. Opiskeluoikeuden palauttamista hakevalla on aina oikeus tulla kuulluksi asiassaan. Rehtori voi asian valmistelussa lisäksi kuulla ao. johtajaa, lääkäriä, terveydenhoitajaa ja muita tarpeelliseksi katsomiaan asiantuntijoita.

Rehtori tekee päätösesityksen asiasta ja esittelee sen ammattikorkeakoulun hallitukselle. Käsittelysään ammattikorkeakoulun hallitus joko hyväksyy päätösesityksen tai palauttaa asian uudelleen valmisteluun. Hallitus ei enää käsittele asian yksityiskohtia muilta kuin rehtorin esittelyssä esiin tulleilta osin.

Palauttamista koskevaan päätökseen voi hakea muutosta valtakunnallisesta opiskelijoiden oikeusturvalautakunnalta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja sen jälkeen tarvittaessa Helsingin hallinto-oikeudelta. Riippumatta siitä, onko päätös palauttamista puoltava vai sen hylkäävä, opiskelijalla on oikeus saada ohjausta tukitoimenpiteisiin.

4 VALTAKUNNALLINEN OPISKELIJOIDEN OIKEUSTURVALAUTAKUNTA

Valtakunnallinen opiskelijoiden oikeusturvalautakunta on ensimmäisen asteen muutoksenhakuelin opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevissa asioissa. Lautakunnasta säädetään laissa opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta (956/2011).

Lautakunta on itsenäinen ja riippumaton muutoksenhakuelin, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen soveltamiskäytännön muodostuminen opiskeluoikeuden peruuttamis- ja palauttamistapauksissa. Opiskeluoikeuden peruuttamis- ja palauttamisasiat käsitellään kiireellisinä. Lautakunta voi kieltää peruuttamispäätöksen toimeenpanon joko opiskelijan vaatimuksesta tai oma-aloitteisesti. Valtioneuvosto nimittää lautakunnan opetus- ja kulttuuriministeriön esityksestä kolmeksi vuodeksi kerrallaan, ja lisäksi ministeriö nimittää lautakunnalle tarpeellisen määrän sivutoimisia esittelijöitä.

Lautakunta koostuu sivutoimisesta puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta, ja kymmenestä muusta jäsenestä. Lautakunnan kokoonpanossa varmistetaan lääketieteellinen, oikeudellinen ja koulutusasioiden asiantuntemus sekä opetushenkilöiden ja opiskelijoiden edustus.

5 ARKALUONTEISTEN TIETOJEN KÄSITTELY

Humakissa seuraaviin tehtäviin voi liittyä arkaluonteisten tietojen käsittelyä:

- ammattikorkeakoulun hallitus
- rehtori
- koulutusjohtaja
- opintotoimiston ja/tai hakijapalveluiden nimetty henkilö
- opintoasiainpäällikkö
- tutkinnosta vastaava yliopettaja
- opiskelijahyvinvoinnista vastaava lehtori
- harjoittelua ohjaava lehtori
- valmentaja
- valintakoevastaava

Opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevia hakijan tai opiskelijan terveydentilätietoja saavat käsitellä vain ne henkilöt, jotka valmistelevat tai tekevät päätöksen opiskelijavalinnasta, opiskeluoikeuden peruuttamisesta tai palauttamisesta taikka kurinpidosta. Rikosrekisterin rikostaustaotetta saavat käsitellä vain ne henkilöt, jotka valmistelevat tai tekevät päätöksen opiskeluoikeiden peruuttamisesta. Kaikki valmisteluun tai päätöksentekoon osallistuvat henkilöt ovat vaitiolovelvollisia.

Opiskeluoikeuden peruuttamis- ja palauttamisprosessin käsittelyssä vältetään henkilötietojen esille tuloa mahdollisimman pitkään. Arkaluonteiset tiedot säilytetään erillään opiskelijan muista tiedoista ja ne poistetaan välittömästi, kun niiden säilyttämiselle ei ole enää lakisääteisten tehtävien edellyttämää perustetta ja viimeistään 4 vuoden kuluttua tietojen merkitsemisestä.

Kaikkeen salassa pidettävän tiedon asiattomaan leviämiseen puututaan (Hallintolaki 434/2003, § 13).

6 TIETOJENSAANTIOIKEUS

Tiedon haltijalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia tietoja opiskeluoikeuden peruuttamista tai palauttamista valmisteleville tai päätöksentekoon osallistuville henkilöille, jos ne ovat tiedon saajan päätöksenteon kannalta välttämättömiä.

Humakissa tiedonsaantia ja – vastaanottoa muiden korkeakoulujen/ulkopuolisten tahojen kanssa hoitaa koulutusjohtaja ja opintoasiainpäällikkö.

Opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia ja tehtävien hoidon kannalta välttämättömiä tietoja on tiedon haltijalla salassapitosäännösten estämässä oikeus antaa:

- ammattikorkeakoulun rehtorille ja ammattikorkeakoulun turvallisuudesta vastaavalle muulle henkilölle opiskelun turvallisuuden varmistamiseksi
- opinto-ohjauksesta vastaaville henkilöille (valmentaja) muihin opintoihin ja tukipalveluihin ohjaamista varten
- opiskeluterveydenhuollosta vastaaville henkilöille opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja tarvittaviin tukitoimiin ohjaamista varten
- harjoittelusta vastaaville henkilöille opiskelijan sekä harjoittelupaikan henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi

- poliisille ja ammattikorkeakoulun edustajalle, joka on ensisijaisesti vastuussa turvallisuusuhan selvittämisestä, välittömän turvallisuusuhan arvioimiseksi tai mikäli opiskelijan todetaan terveydentilan arvioinnissa olevan vaaraksi muiden turvallisuudelle.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 932/2014

Esteettömyys Humakissa

Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkintosääntö

Humanistisen ja kasvatusalan opiskelijavalintaryhmän laatimat suositukset terveydentilavaatimuksiksi hakukriteereissä

Ammattikorkeakoululaki 932/2014

Rikosrekisterilaki 770/1993

Laki 956/2011 opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta

OKM, ratkaisuja opiskeluun soveltumattomuuteen, SORA -lainsäädäntökoulutus ylijohtaja Sakari Karjalainen, 16.9.2011 Heureka, Vantaa.

SAMOK:n suositukset

Varhaisen välittämisen toimintamalli (sis. ent. Päihteettömyys Humakissa –ohjeen)

Yhdenvertaisuuslaki

LIITTEET

1. Humanistisen ja kasvatustieteiden opiskelijavalintaryhmän laatimat suositukset terveydentilavaatimuksiksi hakukriteereissä
2. [Laki 956/2011 opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta](#)
3. [Ammattikorkeakoululaki 932/2014](#)
4. [Laki 215/2012 rikosrekisterilain muuttamisesta](#)
5. [Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkintosääntö](#)
6. [Päihitteettömyys HUMAK:ssa](#)
7. [Esteettömyys HUMAKissa](#)
8. [SAMOK:n suositukset](#)
9. [Yhdenvertaisuuslaki](#)

Liite 1. Humanistisen ja kasvatustalalan opiskelijavalintaryhmän laatimat suositukset terveydentilavaatimuksiksi hakukriteereissä

HUMANISTISEN JA KASVATUSTALAN TERVEYDELLISET VAATIMUKSET

Terveydelliset vaatimukset koskevat humanistiselle ja kasvatustalalle, sosiaali- ja terveys ja liikunta-alalle ja/tai merenkulkualan merikapteenin koulutukseen hakevia. Näillä koulutusaloilla opintoihin sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Koska opiskelijoiden on oltava toimintakyvyltään kykeneviä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin ja harjoitteluun, edellytetään hakijoilta tiettyä terveydentilaa.

YHTEISÖPEDAGOGIKOULUTUS

Ammatissa toimiminen edellyttää riittävää psyykkistä kestävyyttä, tasapainoisuutta, keskittymiskykyä sekä hyviä vuorovaikutustaitoja ja sosiaalista kompetenssia. Vastuukysymykset painottuvat yhteisöpedagogin työtehtävissä.

Opiskelijavalinnan esteenä voi olla sellainen psyykinen sairaus tai toimintakykyyn vaikuttava asia, joka estää opintoihin osallistumisen tai ammatissa toimimisen, esim.

- akuutti, elämään vaikuttava päihdeongelma tai vakava huumeongelma
- sellainen sosiaalinen pelkotila, joka vaikeuttaa huomattavasti ihmisten kanssa toimimista
- sellainen psyykinen sairaus, joka estää opintoihin osallistumisen tai ammatissa toimimisen mm. psykoottistasoinen oireilu tai vakavasti toimintakykyä laskeva masennus
- muu sairaus, joka vaarantaa oman tai muiden opintoihin osallistuvien terveyden tai turvallisuuden

Terveydentilan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei voi olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle, jos este voidaan kohtuullisin toimin poistaa. Esteen vakavuus ja hoitotilanne otetaan huomioon arvioitaessa hakijan soveltuvuutta ko. koulutusohjelman opiskelijaksi.

Alan eettiset ohjeet otetaan huomioon terveydentilaa tai toimintakykyä arvioitavissa. Vaikka hakijan terveydentila tai vammaisuus voi sinänsä estää osallistumisen joihinkin opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin, ei tämä välttämättä merkitse sitä, että henkilö olisi sopimaton opiskelemaan humanistisella ja kasvatustalalla (vrt. PeVL).

Jos hakijan hakuvaiheessa tekemän ilmoituksen perusteella ilmenee aihetta, voi ammattikorkeakoulu edellyttää tarkempia terveydentilatietoja opiskelusta suoriutumisen ja kohtuullisten toimien arvioimiseksi.

Ennen opiskeluihin kuuluvaan ohjattuun harjoitteluun siirtymistä ammattikorkeakoulu voi pyytää rikosrekisteriotteen esittämistä, jos harjoitteluun kuuluu olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä.

Opiskelijaksi pyrkivän tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot.

TULKKIKOULUTUS (VIITTOMAKIELI JA TULKKAUS / ASIOIMISTULKKAUS)

Ammatissa toimiminen edellyttää riittävää fyysistä ja psyykkistä kestävyyttä, tasapainoisuutta, keskittymiskykyä ja jonkin verran hälynsietokykyä. Vastuukysymykset painottuvat tulkkien työtehtävissä.

Opiskelijavalintaan vaikuttavana tekijänä voi olla sellainen psyykkinen tai fyysinen sairaus tai vamma, joka estää opintoihin osallistumisen, niistä suoriutumisen tai ammatissa toimimisen mm:

- psykoottistasoinen oireilu tai vakavasti toimintakykyä laskeva masennus, vakava sosiaalisten tilanteiden pelkotila
- viittomisen tai tulkkauksen estävä sairaus, vamma tai motorinen este esimerkiksi vakava tuki- ja liikuntaelinsairaus, raajojen motoriset heikkoudet, näkövamma, puhevamma tai kuulovamma, osittainen kasvohalvaus tai selkeä ja vakava karsastus, joka vaikeuttaa opiskelua ja ammatissa toimimista
 - Huom. Diakin ja Humakin *viittomakielen ja tulkkauksen koulutukseen* ei oteta opiskelijoita, joilla on lieväkin kuulovamma. Edellä mainitusta poiketen Humakin pääkaupunkiseudun alueyksikköön voidaan kuitenkin valita viittomakielisiä henkilöitä siinä tapauksessa, että valitun äidinkieli/kommunikaatiokieli on suomalainen viittomakieli

- akuutti, sen hetkiseen elämään vaikuttava päihdeongelma tai vakava huumeongelma

- sairaus tai vamma, joka vaarantaa oman tai muiden opintoihin osallistuvien tai niissä työskentelevien terveyden tai turvallisuuden

Terveydentilan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei voi olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle, jos este voidaan kohtuullisin toimin poistaa. Esteen vakavuus ja hoitotilanne otetaan huomioon arvioitaessa hakijan soveltuvuutta ko. koulutusohjelman opiskelijaksi.

Alan eettiset ohjeet otetaan huomioon terveydentilaa tai toimintakykyä arvioitavissa. Vaikka hakijan terveydentila tai vammaisuus voi sinänsä estää osallistumisen joihinkin opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin, ei tämä välttämättä merkitse sitä, että henkilö olisi sopimaton opiskelemaan humanistisella ja kasvatusalalla (vrt. PeVL).

Jos hakijan hakuvaiheessa tekemän ilmoituksen perusteella ilmenee aihetta, voi ammattikorkeakoulu edellyttää tarkempia terveydentilatietoja opiskelusta suoriutumisen ja kohtuullisten toimien arvioimiseksi.

Ennen opiskeluihin kuuluvaan ohjattuun harjoitteluun siirtymistä ammattikorkeakoulu voi pyytää rikosrekisteriotteen esittämistä, jos harjoitteluun kuuluu olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä.

Opiskelijaksi pyrkivän tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot.